

Eurovinjeta za kamione koja se koristi u pet članica EU-a

Inicijative *Sve se intenzivnije radi na prijedlogu zakona koji bi trebao uvesti red u prometnu problematiku*

Stvara se EU-sustav naplate cestarina

Pravila za teretnjake

»Već postoje zajednička pravila EU-a o naplati cestarina za teretna vozila preko tri i pol tone. Naplata cestarina i vinjeta, naravno, nije obvezujuća za članice Unije. Cestarine se moraju naplaćivati prema prijedenoj udaljenosti i tipu vozila, a cijene se moraju prilagoditi trajanju upotrebe infrastrukture i emisijskoj klasi vozila. Cestarine moraju biti nediskriminirajuće i smiju odražavati troškove onečišćenja zraka i zagađenje bukom, pod uvjetom da se poštuju maksimalni iznosi. Cestarine se moraju naplaćivati u odnosu na troškove izgradnje, poslovanja i razvoja infrastrukture, te se preporučuje da se zarađeni novac troši na izgradnju Transeuropske prometne mreže. Članice EU-a mogu surađivati pri naplati cestarina za teretna vozila. Tako Belgija, Nizozemska, Luksemburg, Danska i Švedska imaju zajednički sustav eurovinjeta za teretna vozila preko 12 tona.

Europska komisija želi da se sve članice EU-a drže principa "korisnik plaća" i "zagađivač plaća". Bilo bi dobro i da se u svim članicama uvedu sustavi elektroničkog prepoznavanja pločica, kako se automobili ne bi nepotrebno zadržavali radi kontrole i naplate, čime bi se poboljšala protočnost prometa

PIŠE **GORAN KOTUR**

EUROPSKA KOMISIJA razmatra mogućnost da tijekom svog petogodišnjeg mandata predloži Europskom parlamentu i Vijeću EU-a zakon o europskom sustavu naplate cestarina za osobne automobile, poglavito na autocestama, kaže nam naš izvor iz Europske komisije. Ova je tema, iako naizgled "sporovozna", prilično aktualna u Europskom parlamentu eurozastupnici oko tri sata razgovarali s predstavnicima Europske komisije, poslovne zajednice i nevladinih organizacija.

'Šarena' regulativa

- Zajednička naplata korištenja autocesta ideja je koja se već duže vrijeme razvija na europskoj razini. Postojanje nacrtu zakonodavnog prijedloga za zajedničku naplatu korištenja autocesta već je svima poznata činjenica. Jasno je i kako Europska komisija zadržava nacrt zbog sadašnje političke situacije i nespornosti članica EU-a za razmatranje spomenutog pri-

jedloga. Odgovornost za prijedlog pripala je novoj povjerenici za promet Violeti Bulc. Budućnost prijedloga o zajedničkoj naplati korištenja autocesta ovisi o njezinu viđenju cijele problematike. Bitno je imati na umu kako prije samog upućivanja u proceduru prijedlog mora biti usvojen na kolegiju povjerenika, što često utječe na sam sadržaj prijedloga - kaže nam eurozastupnik Davor Škrlec, član Odbora za okoliš i zamjenik člana Odbora za promet i turizam u Europskom parlamentu.

Danas je na snazi zakon EU-a o naplati cestarina za teretna vozila, dok se naplata za osobna vozila regulira na nacionalnoj razini, i to prilično "šaroliko". Koliko nam je poznato, vozači osobnih automobila vinjetu moraju kupiti za vožnju na autocestama u Austriji, Bugarskoj, Češkoj, Mađarskoj, Rumunjskoj, Slovačkoj i Sloveniji. U Hrvatskoj, Francuskoj, Italiji, Portugalu i Španjolskoj naplaćuje se korištenje autocesta ovisno o dionicama kojima se vozilo. U Poljskoj se plaća korištenje nekih dionica autocesta. Cestarine na auto-

Pravedniji sustav

Zakon o naplati cestarina za osobne automobile neće odmah ići u proceduru, već će se prvo pokušati s neobvezujućim smjernicama. Europska komisija želi da se sve članice EU-a drže principa "korisnik plaća" i "zagađivač plaća". Bilo bi dobro i da se u svim članicama uvedu sustavi elektroničkog prepoznavanja pločica, kako se automobili ne bi nepotrebno zadržavali radi kontrole i naplate, čime bi se poboljšala protočnost prometa, drže u Europskoj komisiji.

- Sva istraživanja upućuju na potrebu prelaska na elektroničku naplatu cestarina radi mogućnosti ostvarivanja najpravednijeg sustava naplate u kojem zagađivač plaća. Vinjete kao oblik naplate mogu biti vrlo nepravedne prema korisnicima, posebno ako nemaju dobro razrađen sustav naplaćivanja. Poseban naglasak treba staviti na globalni navigacijski satelitski sustav naplate koji će se usporedno koristiti kao rješenje za uvođenje e-poziva u automo-

bilima. Pametnim kombiniranjem ovih funkcija moguće je ostvariti pošteno naplaćivanje cestarina i veću sigurnost u prometu - smatra Davor Škrlec.

Cijene cestarina, smatraju u Europskoj komisiji, ne bi se trebale izjednačiti širom Unije, jer cestarina, primjerice, u Bugarskoj i Švedskoj ne može biti jednaka, ali bi se trebale staviti u određene okvire. Pazilo bi se da se ne diskriminira strane vozače naplaćivanjem korištenja autocesta za duže razdoblje, već bi se naplata trebala prilagoditi i jednokratnim korisnicima.

Sustavom vinjeta može se diskriminirati korisnike koji manje koriste autoceste, te se potiče korisnike, kad su već platili, da više koriste autoceste i tako više zagađuju okoliš. U Europskoj komisi-

ji smatraju da bi, ako bi se išlo na sustav vinjeta, trebalo uvesti eurovinjete za osobna vozila, kako u različitim članicama Unije ne bi funkcionirali različiti sustavi.

Utjecaj na monetizaciju

- Zajednička naplata pokazuje se nužnom zbog uspostave jedinstvenog i pravednog sustava naplate cestarina koji će biti dugoročno održiv, ali će biti i u mogućnosti kompetentno i razmjerno ublažiti posljedice klimatskih promjena. Ne smijemo zanemariti činjenicu kako je promet odgovoran za 25 posto emisija CO₂ u Europskoj uniji, od čega je za najveći dio odgovoran cestovni promet.

Prema procjenama Europske komisije troškovi negativnih posljedica zagađenja porasti će za 50 posto do 2025. godine. Dakle, ključno je us-

Mogućnosti zlorabe osobnih podataka

» - Zaštita podataka građana jedna je od tema u zajedničkoj elektronskoj naplati cestarina. Postoje bojazni kako će se sustav zlorabiti za povredu građanskih prava građanki i građana. Ne smije se dozvoliti zlorabotrebapodatakaprikupljenihkroz elektronsku naplatu cestarine. Sustav je potrebno postaviti na etičkim standardima koji podrazumijevaju jasne i neupitne rokove zadržavanja i spremanja podataka te njihovo potpuno brisanje iz sustava. Automatsko i nepovratno brisanje svakog oblika podataka o građanima koji nisu pod sumnjom izbjegavanja plaćanja cestarina treba biti osnovno pravilo sustava. Pokretanje zakonodavstva za zajedničku naplatu korištenja autocesta s europske razine ključno je kako bi se harmonizirala i podigla kvaliteta usluge na europskim autocestama. Pravednost naplate, zaštita potrošača i zaštita okoliša ključni su razlozi potrebe za ostvarivanjem usklađene naplate cestarina na razini cijele Unije - objašnjava eurozastupnik Davor Škrlec.

Cijene cestarina ne bi se trebale izjednačiti širom Unije, jer cestarina, primjerice, u Bugarskoj i Švedskoj ne može biti jednaka

postaviti sustav na razini Unije koji će djelotvorno ublažavati negativne posljedice te potaknuti inovacije kako bi se negativni utjecaji uklonili - zaključuje Davor Škrlec.

Više o budućim potezima Europske komisije trebali bismo puno više znati u roku od tri mjeseca. Povjerenici za promet Violeti Bulc iz Slovenije predsjednik Europske komisije Jean-Claude Juncker dao je zadatak da osigura široku usmjerenost EU-a na optimalnu povezanost kako bi se spojile različite vrste prometa i olakšalo život građanima koji putuju. Najava budućih poteza Europske komisije vezanih uz naplatu cestarina za osobna vozila u EU-u mogla bi utjecati i na moguću monetizaciju hrvatskih autocesta.

Naime, krajem siječnja ponudači bi trebali predati svoje obvezujuće ponude, a već bi tada Europska komisija mogla objaviti u kojem će smjeru i kojom brzinom ići po pitanju naplate cestarina za vožnju na autocestama širom Unije. ■

Usporedbe cjenika vinjeta

»Koliko nam je poznato, u Rumunjskoj vinjeta za vožnju autocestama za osobne automobile za sedam dana košta 23 kune, za 30 dana 54 kune, za 90 dana sto kuna a za 12 mjeseci 214 kuna. Za vožnju bez valjane vinjete plaća se kazna od 766 kuna ili više. U Bugarskoj vinjeta za sedam dana košta 38 kuna, za 30 dana sto kuna, a za 12 mjeseci 260 kuna. Kazna za vožnju bez valjane vinjete iznosi 460 kuna. U Austriji vinjeta za deset dana košta 64 kune, za dva mjeseca 185 kuna, a za 12 mjeseci 617 kuna. Za vožnju bez valjane vinjete plaća se kazna između 843 kune i 1838 kuna. U Mađarskoj vinjeta za deset dana košta 74 kune, za mjesec dana 120 kuna, a za 12 mjeseci 1070 kuna. Vinjeta za deset dana za motor košta 37 kuna. Kazna za vožnju bez valjane vinjete iznosi 1070 kuna. U Slovačkoj vinjeta za sedam dana košta 77 kuna, za 30 dana 107 kuna a za 12 mjeseci 383 kune. Za vožnju bez valjane vinjete plaća se kazna između 766 kuna i 3830 kuna. U Češkoj vinjeta za deset dana košta 87 kuna, za 30 dana 123 kuna, a za 12 mjeseci 420 kuna. Za vožnju bez valjane vinjete plaća se kazna između 613 kuna i 1532 kune. U Sloveniji vinjeta za sedam dana košta 115 kuna, za 30 dana 230 a za 12 mjeseci 728 kuna. Kazna za vožnju bez valjane vinjete iznosi između 2298 kuna i 6128 kuna.